

**KIRŞEHİR VE YOZGAT İLLERİ NEOJEN DÖNEM OMURGALI FOSİL
YATAKLARININ TESPİTİNE İLİŞKİN 2011 YILI YÜZEY ARAŞTIRMASI
KAPANIŞ RAPORU**

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün onaylarıyla başkanlığım altında yapılmasına izin verilen Kırşehir ve Yozgat İlleri Neojen Dönem Omurgalı Fosil Yataklarının Tespitine İlişkin 2011 Yılı YüzeY Araştırması, 2011 yılında gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Bakanlık Temsilcisi olarak Trabzon Müzesi'nden Ali İhsan Kartal görev almıştır.

YüzeY araştırmasına Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümünden Doç.Dr.Cesur Pehlevan, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesinden antropolog Doç.Dr.Şakir Önder Özkurt ve Antropoloji Bölümünden Arş.Gör.Serkan Şahin, Uzman Yarenkür Alkan, Yüksek lisans öğrencisi Ali Akbaba ve Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Antropoloji Bölümü yüksek lisans öğrencisi Kutay Murat Bozca katılmıştır.

Kırşehir ve Yozgat İllerinde gerçekleştirilen araştırmalar aşağıda özetlenmektedir.

1-KIRŞEHİR İLİ:

Orta Anadolu'da bulunan Kızılırmak Deltası ve Hirfanlı Barajı çevresi, Kaman, Karakurutlu, Armutlu, Rahmanlar, Kepez, Çatalburgaç, Hacılar, Gökeşme ve Güzler bölgeleri yüzeY araştırmasında en önemli bölgeler arasında yer almıştır. Özellikle Hirfanlı Barajı çevresinde mevsime bağılı olarak baraj suları altında kalan ve hızla tahrip olan fosilli lokalitelerin kurtarılması ve fosillerin bilimsel çalışmalarının gerçekleştirilmesi araştırmanın en önemli amacını oluşturmuştur. Hirfanlı Barajı göl sularının kış aylarında yükselmesi lokalitelerin üstünü örtmüş ve su fosillerin yapısını bozarak yumuşatmış ve küçük parçalar halinde dağılmasına neden olmuştur. Yaz aylarında ise su seviyesinin düşmesi ile açığa çıkan

bu deforme olmuş fosiller güneş ve rüzgara maruz kalarak daha ufak parçalara ayrılmıştır. Eklerde durumu gösteren fotoğraflardan da anlaşılacağı üzere Savcılı'ya bağlı Karakurutlu Köyü yakınlarında mevcut (K: 39° 12' 19.60'' D: 33° 36' 24.48'' Yükseklik: 1043 metre) olan lokalite dahilinde yüzeyde ve göl içerisinde bulunan 24 adet Equidae, Bovidae, Carnivora, Suidae ve Giraffidae ailelerine ait fosil parçaları toplanarak fişlendi ve Ahi Evran Üniversitesi Antropoloji Bölümü laboratuvarlarında stratigrafik ve biyokronolojik zonasyonlarının kurulması ve bölgenin omurgalı fosil yataklarının belirlenmesi amacıyla envantere kaydedilerek Kırşehir Müzesinden teslim alındı.

Ankara Üniversitesi ve California Üniversitesi Antropoloji Bölümü öğretim üyeleri, M.T.A. tarafından 1993 yılında ortaklaşa gerçekleştirilen “Türkiye Omurgalı Fosil Yatakları Araştırma Projesi” kapsamında Kırşehir’in Kaman ilçesine bağlı Armutlu köyünde yapılan araştırmalarda dikkati çeken lokaliteler açılan tarlalar nedeniyle bulunamadı. Ancak 1996 yılında MTA bünyesinde yapılan Akkaşdağı kazısında yer alan lokaliteler Gökeşme köyü civarında (K: 39° 28’23.45’’ ve D: 33° 38’ 49.94’’ Yükseklik: 975 metre) bulundu ve yüzey tarandı. Yüzeyde dağılmış fosil parçaları tespit edildi.

Kaman’a bağlı Rahmanlar köyü Tilkideresi mevkiinde 2km² lik bir alanda, taranmasına rağmen, tarlaların yoğun olması nedeniyle fosil kayıtları bulunamadı. Mucur’a bağlı Kepez köyü ve Çatalburgaç köyleri ile Çiçekdağı’na bağlı Hacılı köyü etrafındaki dağlık alan araştırıldı ve burada da herhangi bir bulguya ulaşılamadı.

2- YOZGAT İLİ:

Yozgat ilindeki araştırmalarımız, il merkezinin güneyinde gerçekleştirildi. İlk araştırmalar, Kırşehir–Kayseri karayolunda bulunan Topaklı kavşağından Yenifakılı’ya bağlı Yiğitler Köyü yakınlarında gerçekleştirildi. Bu bölgede yapılan çalışmalarda (K: 39° 16’ 44.3, D: 34° 57’ 14.89, Yükseklik: 1084 m.) önemli lokaliteler bulundu. I ve II olarak adlandırdığımız iki ayrı alanda yüzeyde bulunan 104 adet Hipparion, Rhino, Ave, Bovidae,

Carnivor, Suid ve Giraff fosil parçaları toplanarak fişlendi ve müze kaydı için envantere kaydedildi.

Ayrıca bu bölgede 1975 yılında yayınlanan Sickenberg'in ve 2003 yılında MTA raporunda Saraç'ın bahsettiği fosil alanlar araştırıldı.

Çankırı Havzası Kırşehir bölgesinin öncelikle tektonik, stratigrafik, paleocoğrafik, paleoekolojik ve paleoklimatolojik problemlerinin çözülmesi için önemlidir. Türkiye'nin karasal Tersiyer biyostratigrafisi oldukça karışıktır. Bu stratigrafik ve paleocoğrafik karmaşa büyük oranda omurgalı fosillerin katkısı ile çözülebilir. Ahi Evran Üniversitesi Antropoloji bölümü laboratuvarlarında yapılacak detaylı çalışmaların sonunda jeolojik zamanlarda yaşamış olan canlılara ait fosil lokalitelerinin tespiti, çıkarılmaları, onarılmaları, sistematik olarak çalışılarak paleo-biyocoğrafik belirlenebilecek, klimatolojik ve ekolojik verilere ulaşılarak daha net bir durum ortaya konacaktır.